

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5To/4/2021
Identifikačné číslo spisu: 9515100237
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:9515100237.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Štífta, v trestnej veci obžalovaného C. C. W. N. S. B. W. Y. M., pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona, na verejnom zasadnutí konanom 25. novembra 2021 v Bratislave prejednal odvolanie C. C. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo 17. marca 2016, sp. zn. PK-2T/33/2015, a takto

rozhodol:

I. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku

obžalovaný C. C., nar. XX. V. XXXX v T., trvalé bydlisko T., C. XXX/X

s a o d s u d z u j e

podľa § 221 ods. 4 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere desať rokov;

podľa § 48 ods. 3 písm. b), ods. 4 Trestného zákona sa na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia;

podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona sa mu ukladá ochranný dohľad na dobu dvoch rokov.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej len „Špecializovaný trestný súd“ alebo „prvostupňový súd“) zo 17. marca 2016, sp. zn. PK-2T/33/2015, bol o. i. obžalovaný C. C. uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. a) Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“) s poukazom na § 138 písm. i) Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

v presne nezistenej dobe v prvej polovici mesiaca január 2015 v Košiciach sa obžalovaní I. P., C. J. a C. C. vzájomne dohodli, že získajú majetkový prospech fingovaným prevodom vlastníckych práv spoločnosti VALEA SK s.r.o. Košice k nehnuteľnostiam vedeným v katastri nehnuteľnosti na Okresnom úrade Košice, katastrálny odbor, a s týmto zámerom a v záujme dosiahnutia určeného cieľa obžalovaný I. P. ako iniciátor tohto konania si obhliadol nehnuteľnosti na ulici Nerudovej a Hlohovej a vyhotovil si z nich fotografie za účelom výmeny dverí a zámkov, následne zabezpečil osobné údaje a číslo občianskeho preukazu spoločníčky a jedinej konateľky spoločnosti VALEA SK s.r.o. Košice E. Š., a s využitím týchto údajov a osobných údajov nezvestnej Ľ. T., získaných z verejne dostupnej evidencie pátrania po osobách, zabezpečil vyhotovenie Kúpnej zmluvy s fiktívnym údajom, že predávajúca spoločnosť VALEA SK s.r.o. Košice zastúpená konateľkou E. Š. dňa 12. februára 2014 predáva kupujúcej Ľ. T. nehnuteľnosti v katastrálnom území L. Ú.E. zapísané na LV č. XXXXX, LV č. XXXXX a v katastrálnom území D. na LV č. XXXXX, súčasne zabezpečil vyhotovenie Návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti na základe tejto kúpnej zmluvy; v presne nezistenej dobe tieto listiny zabezpečil pečiatkou osvedčovacej knihy Miestneho úradu mestskej časti Košice - Myslava predstierajúc, že podpis predávajúceho je podpisom E. Š., následne dňa 12. februára 2015 zabezpečil osvedčenie kópie týchto listín a Výpisu z obchodného registra spoločnosti VALEA SK s.r.o. na Notárskom úrade v Košiciach, pritom

poveril obžalovaného C. C., aby získal osobné údaje z databázy nezvestných osôb, a v dobe okolo 10. januára 2015 mu obž. C. tieto údaje i poskytol; dňa 3. februára 2015 obž. C. C. v O. J. v Košiciach otvoril bežný účet v eurách za účelom príjmu finančných prostriedkov, ktoré očakávali z prenájmu takto získaných nehnuteľností, a ako majiteľ účtu splnomocnil obž. P. na disponovanie s finančnými prostriedkami na tomto účte; v presne nezistenej dobe v mesiaci február 2015 obž. I. P. zabezpečil listiny predstierajúce, že Ľ. T. splnomocňuje C. C. a C. J. na zastupovanie a nakladanie s finančnými prostriedkami, pričom C. C. túto listinu dňa 11. februára 2015 podpísal; obž. C. J. dňa 9. februára 2015 na Notárskom úrade vo Veľkých Kapušanoch zabezpečil osvedčenie pravosti svojho podpisu na Zmluve o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti a Mandátnej zmluve, v ktorých vystupoval na základe poverenia obž. P. ako splnomocnený zástupca fiktívneho záložného veriteľa G. S. W. k záložným právam k nehnuteľnostiam na liste vlastníctva číslo XXXXX, číslo XXXXX a číslo XXXXX, a na pokyn obž. P. dňa 25. februára 2015 na Okresnom úrade Košice, katastrálnom odbore, predložil prostredníctvom inej ním zabezpečenej osoby, takto vyhotovenú fiktívnu kúpnu zmluvu a návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti, spolu s výpisom z obchodného registra spoločnosti VALEA SK s.r.o., na začatie konania,)a rozhodnutím Okresného úradu Košice, katastrálny odbor z 26. februára 2015, číslo vkladu V 1936/15 bol povolený vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v katastrálnom území L. úvrat' zapísané na LV č. XXXXX, LV č. XXXXX a v katastrálnom území D. na LV č. XXXXX v prospech Ľ. T., čím spôsobili obchodnej spoločnosti VALEA SK, s.r.o., Petzvalová 3, Košice škodu vo výške 810.000,00 EUR.

Za to bol obžalovanému C. C. uložený podľa § 221 ods. 4 Tr. zák. s prihliadnutím na § 36 písm. n), o), § 37 písm. m) a s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere jedenásť rokov, na ktorého výkon bol podľa § 48 ods. 2 písm. b), ods. 4 Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň mu bol podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Tr. zák. uložený ochranný dohľad na dva roky.

Naproti tomu prvostupňový súd o. i. obžalovaného C. C. podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“) - pretože nebolo dokázané, že sa skutok stal - oslobodil spod obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) z 23. novembra 2015, č. p. VII/1 Gv 121/14/1000-232, pre skutok obžalobou právne posúdený ako obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c), f) Tr. zák. v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i) Tr. zák., ktorého sa mali dopustiť tak, že od presne nezisteného času najneskôr od 1. januára 2015 v Košiciach sa I. P., C. J. a C. C. spojili za účelom úmyselného usmrtienia a následného ukrytia tela poškodenej E. Š., jedinej spoločníčky a konateľky spoločnosti VALEA SK, s.r.o. Košice, ktorá by bola možnou prekážkou pre ich ďalšie podnikateľské aktivity smerujúce k získaniu pre seba majetkového prospechu, s nehnuteľnosťami vo vlastníctve

spoločnosti VALEA SK s.r.o. Košice, u ktorých plánovali podvodným prevodom zmeniť vlastnícky vzťah vo svoj prospech, k čomu neskôr dňa 26. februára 2015 aj došlo, pričom za účelom vykonania pripravovanej vraždy na podnet I. P. C. J. za účasti C. C. zakúpili expanznú zbraň SA vz. 61 Škorpion č. Z 7498, ktorú mal za úlohu J. nedovoleným zásahom upraviť na strelnú palnú zbraň schopnú vystreliť ostré náboje a na podnet I. P. mal C. J. hľadať vhodné miesto na ukrytie tela poškodenej.

Obžalovaní (C. C., I. P. a C. J.), ako aj prokurátor napadli uvedený rozsudok Špecializovaného trestného súdu odvolaniami, o ktorých rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom z 18. augusta 2016, sp. zn. 5 To 7/2016, tak, že odvolania obžalovaných podľa § 319 Tr. por. zamietol ako nedôvodné (bod III) a na podklade odvolania prokurátora napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Tr. por. zrušil vo výroku o treste (o. i.) u menovaného obžalovaného (bod I) a rozhodujúc podľa § 322 ods. 3 Tr. por. mu sám uložil podľa § 221 ods. 4 Tr. por. s prihliadnutím na § 37 písm. m) Tr. zák. a s použitím § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere jedenásť rokov a osem mesiacov, so zaradením podľa § 48 ods. 3 písm. b), ods. 4 Tr. zák. do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, a zároveň mu podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Tr. zák. uložil ochranný dohľad vo výmere dva roky (bod II).

Z odôvodnenia tohto rozsudku:

„Odvolací súd sa však nestotožnil so závermi súdu pri ukladaní trestov jednotlivým obžalovaným, keď u všetkých použil ako poľahčujúcu okolnosť uvedenú v § 36 písm. n/, písm. o/ Tr. zák. a v tomto prípade sa stotožňuje s odvolacími dôvodmi prokurátora. Obžalovaní popierali, že by sa skutku dopustili ako členovia organizovanej skupiny a nijakým spôsobom neprispeli k jej odhaleniu alebo usvedčeniu, a obžalovaní J. a C. ani nenapomáhali pri objasňovaní trestnej činnosti a jej spáchanie popierali.

U obžalovaného P. odvolací súd po preskúmaní výroku o treste sa stotožnil s argumentmi obžalovaného prezentovanými v jeho odvolaní a dospel k záveru, že trest odňatia slobody uložený obžalovanému rozsudkom súdu prvého stupňa za daných okolností nezodpovedá požiadavke primeranosti - proporcionálnosti trestu. Trest odňatia slobody uložený prvostupňovým súdom obžalovanému vo výmere nad 13 rokov považuje odvolací súd za príliš prísny s prihliadnutím na okolnosť, že sa k spáchaniu skutku doznať, oľutoval ho a zo spáchania podvodu usvedčil aj spoluobžalovaných.

Podľa § 34 ods. 1 Tr. zák. trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou.

Podľa § 34 ods. 4 Tr. por. pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, prítiažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Vychádzajúc zo zásady humanity treba dodržať princíp úmernosti represie, aby táto neprekročila mieru nevyhnutnú pre splnenie účelu trestu. Teoretické východiská penológie poukazujú na potrebu zvoliť optimálnu mieru represie. Keďže ani príliš mierny ani príliš prísny trest podľa nej nepôsobia výchovne, ale demoralizujúco a zároveň varujú pred tzv. exemplárnym trestaním, spočívajúcim v tom, že sa konkrétna prísnosť trestu neodôvodňuje hľadiskom individuálnej prevencie, ale potrebou odstrašiť verejnosť ustanovením prehnane prísnych trestov, kde je zintenzívnením represie potlačený moment prevencie. Moderné humanistické teórie zaoberajúce sa účelom trestu a trestného práva vôbec sú založené na myšlienke, že trestné konanie má sledovať rovnako preventívny a resocializačný cieľ, má totiž prispieť k polepseniu a náprave páchatela. Cieľom trestného konania má byť dosiahnutie toho, aby obvinený páchatel zaujal ku spáchaniu trestného činu sebakritický postoj, ktorý sľubuje možnosť jeho nápravy.

Pri rozhodovaní o trestoch u obžalovaných J. a C. musel odvolací súd prihliadnuť na tú skutočnosť, že nezistil žiadne poľahčujúce okolnosti a preto im diferencovane zvýšil uložené tresty odňatia slobody

oproti prvostupňovému súdu, s prihliadnutím na okolnosť, akou mierou sa podieľali na činnosti organizovanej skupiny.

U obžalovaného P. súd prihliadol na dve výrazné poľahčujúce okolnosti, avšak bol v danej skupine najaktívnejší a má aj najviac záznamov v registri trestov, preto mu bol uložený najprísnejší trest odňatia slobody.

Uložené tresty spolu s ochranným dohľadom jednotlivým obžalovaným by mali splniť účel tak z pohľadu individuálnej, ako aj generálnej prevencie.

Pokiaľ ide o zaradenie obžalovaných na výkon trestu, ako aj uloženie ochranného dohľadu, rozhodol rovnako ako špecializovaný súd, zároveň poukazujúc na jeho odôvodnenie v danej časti.“

Proti rozsudku najvyššieho súdu podal o. i. obžalovaný C. C. prostredníctvom ustanoveného obhajcu dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a), c), g) a i) Tr. por.

Najvyšší súd rozsudkom z 1. marca 2021, sp. zn. 1 TdoV 5/2018 podľa § 386 ods. 1 Tr. por. rozhodol, že rozsudkom najvyššieho súdu z 18. augusta 2016, sp. zn. 5 To 7/2016, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. porušený zákon v ustanoveniach § 37 písm. m) a 38 ods. 4 Tr. zák. v neprospech obžalovaného C. C., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok najvyššieho súdu vo výroku o treste v bode II vo vzťahu k obžalovanému C. C., ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. najvyššiemu súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Zároveň podľa § 380 ods. 2 Tr. por. rozhodol, že obžalovaného C. C. neberie do väzby.

Z odôvodnenia tohto rozsudku:

„Napokon, pokiaľ ide o námietky obvineného C. C. smerujúce voči správnosti ustálených priťažujúcich a poľahčujúcich okolností v napadnutom právoplatnom rozhodnutí, tak v tejto jedinej časti je potrebné považovať ním podané dovolanie za čiastočne dôvodné, a to z nasledovných dôvodov:

Ako už bolo naznačené vyššie, nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia podľa § 371 ods. 1 písm. i) alternatíva druhá Trestného poriadku môže spočívať aj v nesprávnom použití ustanovení § 36 alebo § 37 Trestného zákona vymedzujúcich poľahčujúce a priťažujúce okolnosti, a to za súčasného splnenia podmienky, že takéto porušenie zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného (§ 371 ods. 5 Trestného poriadku). Bude tomu tak predovšetkým vtedy, ak použité ustanovenie týkajúce sa konkrétnej poľahčujúcej alebo priťažujúcej okolnosti nebude mať oporu v skutkových zisteniach, ktoré v tomto prípade nie sú súčasťou popisu skutku v tzv. skutkovej vete rozhodnutia, ale tieto musia byť uvedené v jeho odôvodnení, ale tiež vtedy, ak takéto ustanovenie použité nebolo, hoci pre jeho uplatnenie takéto skutkový podklad bol daný. Dovolací súd (rozhodujúci na podklade dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku) pritom nie je oprávnený správnosť a úplnosť skutkových zistení vedúcich k použitiu týchto (iných) hmotnoprávnych ustanovení skúmať ani meniť, ale jeho prieskum je obmedzený iba na posúdenie správnosti (ne)použitia takéhoto hmotnoprávneho ustanovenia. Inak povedané, otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne)existencie okolností skutkovej povahy odôvodňujúcich použitie ustanovení upravujúcich jednotlivé poľahčujúce a priťažujúce okolnosti je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu (konajúceho inak ako na podklade dovolania ministra spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), ktorý je v tomto konaní oprávnený posudzovať iba správnosť (ne)použitia ustanovení § 36 alebo 37 Trestného zákona (a v nadväznosti na to aj ustanovenia § 38 Trestného zákona), a to vždy iba vo väzbe na súdmi v pôvodnom konaní ustálené skutkové zistenia, ktorými je viazaný (primerane pozri tiež rozhodnutie zverejnené v Zbierke pod č. 18/2015).

Vychádzajúc z týchto všeobecných úvah dovolací súd k v tomto smere konkrétne uplatneným

námietkam obvineného C. C. uvádza, že tieto smerujú jednak voči (údajne nesprávnemu) nezisteniu poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. e), j) a o) Trestného zákona a jednak voči (údajne nesprávnemu) konštatovaniu priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Trestného zákona. Tiež je vhodné zopakovať, že kým súd prvého stupňa v prípade obvineného C. C. prihliadol na poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. n) a o) Trestného zákona a na priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona, a teda postupoval pri úprave trestnej sadzby pri pomere 2:1 v prospech poľahčujúcich okolností podľa § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, odvolací súd ustálil iba priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona a postupoval pri úprave trestnej sadzby pri pomere 0:1 v prospech priťažujúcich okolností podľa § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona.

Pri viazanosti dovolacím námietkami sa dovolací súd najskôr vyjadrí k údajne nesprávnemu nezisteniu už vyššie spomínaných troch poľahčujúcich okolností s tým, že už na tomto mieste možno uviesť, kým v prípade dvoch z nich ide o poľahčujúce okolnosti „nové“, v pôvodnom konaní žiadnym z konajúcich súdov nezistené - § 36 písm. e) a j) Trestného zákona, v prípade okolnosti uvedenej pod písm. o) tohto ustanovenia ide o okolnosť súdom prvého stupňa (o. i.) konštatovanú, avšak odvolacím súdom (podľa názoru dovolateľa neodôvodnene) „odobratú“.

Vo vzťahu k „novým“ poľahčujúcim okolnostiam dovolací súd uvádza, že ani on na základe súdmi v pôvodnom konaní ustálených skutkových zistení nezistil dôvod na ich použitie, a teda v tomto smere nebolo zistené žiadne porušenie zákona.

Konkrétne, pokiaľ ide o poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. e) Trestného zákona, ktorá je daná vtedy, ak páchatel spáchal trestný čin pod tlakom odkázanosti alebo podriadenosti, je možné podporne vychádzať z definícií uvedených v § 127 ods. 9 a 11 Trestného zákona, podľa ktorých sa odkázanou osobou rozumie osoba, ktorá svojou výživou, výchovou, hmotným alebo iným zaopatrením alebo starostlivosťou je odkázaná na páchatela, a podriadenou potom osoba, ktorá v dôsledku postavenia je osobne, pracovne, služobne alebo inak svojím postavením, pracovným zaradením, funkciou alebo hodnosťou podriadená páchatelovi a v dôsledku toho je povinná prijímať a plniť jeho pokyny, príkazy alebo rozkazy.

V prípade obvineného C. C. žiaden vzťah takejto (resp. obdobnej) odkázanosti či závislosti na inej osobe nebol (ako vyplýva z napadnutých rozhodnutí) preukázaný, keď len zo samotného faktu, že v skupine bolo rešpektované vedúce postavenie obvineného I. P., ktorý zadával zvyšným spoluobvineným úlohy, nemožno vyvodzovať „akúsi podriadenosť“ vedúcu k „povinnosti“ plniť jeho pokyny alebo príkazy. Obvinený C. C. konal dobrovoľne a úlohy plnil s vidinou budúceho možného zisku (a nie z dôvodu pocitovaného tlaku zo strany inej osoby).

Čo sa týka údajného vedenia riadneho života obvineným C. C. pred spáchaním trestného činu - § 36 písm. j) Trestného zákona, tak k tomu dovolací súd uvádza, že štyri predchádzajúce záznamy v registri trestov s tým, že v posudzovanej veci spáchaná trestná činnosť bola spáchaná v čase výkonu trestu (nespojeného s odňatím slobody) za jeho predchádzajúcu trestnú činnosť (ako uviedol súd prvého stupňa na s. 25 jeho rozhodnutia), nemožno ani podľa jeho názoru hodnotiť ako vedenie riadneho života, a to ani v konfrontácii so skutočnosťami svedčiacimi v „prospech“ obvineného, na ktoré tento v tejto súvislosti poukazoval v podanom dovolaní (maloleté dieťa, družka, stále bývanie, dlhodobé vykonávanie živnostenskej činnosti). Okrem toho, že obvinený spôsobom svojho predchádzajúceho života nepreukázal dostatočný rešpekt k hodnotám chráneným Trestným zákonom, sa tiež priznal k opakovanému zneužívaniu návykových látok, čo je rovnako skutočnosť svedčiaca v prospech záveru súdu o nepoužití uvedenej poľahčujúcej okolnosti (ako správne konštatuje už súd prvého stupňa).

K tomu sa zároveň žiada - s dosahom aj pre neskoršie časti odôvodnenia tohto rozhodnutia - dodať, že kým v prípade rozoberanej poľahčujúcej okolnosti nemusí mať význam prípadné (formálne) zahľadanie odsúdenie - resp. inak, aj keď právne sa na odsúdeného bude hľadieť, akoby nebol odsúdený, fakticky/materiálne recidíva môže byť zohľadnená (ako svedčiaca o sklonoch obvineného k páchaniu trestnej činnosti a pod.) a tiež s prihliadnutím na ňu tak poľahčujúca okolnosť nebude priznaná - naopak

v prípade priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Trestného zákona zákonná fikcia, že „na páchatel'a sa hľadí, ako keby nebol odsúdený“ vždy spôsobuje, že na predchádzajúce (zahladené) odsúdenie nie je možné v súvislosti s touto (priťažujúcou) okolnosťou prihliadať.

Pokiaľ ide o odvolacím súdom - naproti súdu prvého stupňa - neuznanú poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. o) Trestného zákona spočívajúcu v prispení k odhaleniu alebo usvedčeniu organizovanej skupiny, odvolací súd síce len veľmi stroho, ale v podstate vecne správne na str. 9 odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia skonštatoval, že obvinený popieral, že by sa skutku dopustil ako člen organizovanej skupiny (na čom napokon trval aj v aktuálne posudzovanom dovolaní), a teda (logicky) nemohol prispieť k jej žiadnemu odhaleniu či usvedčeniu.

Na doplnenie uvedenej argumentácie a zároveň podporu správneho právneho záveru o nepoužití hmotnoprávneho ustanovenia týkajúceho sa tejto poľahčujúcej okolnosti potom dovolací súd (vychádzajúc z dôvodov prvostupňového rozhodnutia) uvádza, že obvinený C. C. na začiatku hlavného pojednávania vyhlásil, že je nevinný a využil svoje právo nevypovedať, pričom z jeho následne čítanej výpovede z prípravného konania (z 23. októbra 2015) vyplýva, že tento v nej „usvedčoval“ zvyšných spoluobvinených z konania kvalifikovaného ako podvod, seba však prezentoval ako osobu s pasívnym postavením - s nedôverou v realnosť uskutočnenia plánu a „akoby“ bez vedomosti o protiprávnosti konania (znižoval teda mieru svojho zavinenia). Súčasne nemožno prehliadnúť, že z hľadiska usvedčenia zo spáchania dotknutej trestnej činnosti boli považované za podstatné predovšetkým listiny zaistené (vydané obvineným I.L. P.) pri prehliadkach (domovej, resp. iného priestoru), výpoveď obvineného I.L. P. (z prípravného konania), či zvukový záznam z odpočúvania vozidla Toyota Yaris používaného posledne menovaným v relevantnom čase. Tieto dôkazy dopĺňal rad ďalších dôkazov a relevanciu má potom samozrejme i to, že činnosť členov skupiny bolo v istom smere „pod dohľadom“ polície, ktorá ju využitím zákonných inštitútov „monitorovala“ a zakročila hneď v deň po dokonaní trestného činu.

Dovolací súd k tomu pre úplnosť dodáva, že vzhľadom na to, že samotná existencia (resp. jej založenie alebo zosnovanie, členstvo v nej, činnosť pre ňu alebo jej podpora) organizovanej skupiny na rozdiel od zločineckej a teroristickej skupiny (pozri § 296 a § 297 Trestného zákona) nie je trestná, na priznanie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. o) Trestného zákona je potrebné, aby dotknutý obvinený zároveň uviedol aj skutočnosti týkajúce trestného činu, za účelom spáchanie ktorého sa jej členovia spojili.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že dovolacie námietky týkajúce sa poľahčujúcich okolností nie sú preukázané.

Pokiaľ ide o priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona, ktorá je daná, ak páchatel' bol už za trestný čin odsúdený; pričom súd môže podľa povahy predchádzajúceho odsúdenia na túto okolnosť neprihliadať, treba v prvom rade uviesť, že podľa § 128 ods. 6 Trestného zákona odsúdeným sa na účely tohto zákona rozumie páchatel', ktorý bol právoplatným rozsudkom uznaný za vinného; to neplatí, ak je odsúdenie zahladené. Z ustanovenia § 93 ods. 1 Trestného zároveň vyplýva, že ak bolo odsúdenie zahladené, hľadí sa na páchatel'a, ako keby nebol odsúdený.

Z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na túto priťažujúcu okolnosť môže súd prihliadnúť iba vtedy, ak nie je predchádzajúce odsúdenie páchatel'a zahladené, keďže v opačnom prípade sa na neho hľadí akoby nebol odsúdený.

Ako už bolo zmienené vyššie, z výroku rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že u obvineného C. C. prihliadol tento súd na uvedenú priťažujúcu okolnosť a za súčasného použitia § 38 ods. 2 a ods. 4 Trestného zákona (z dôvodu prevahy priťažujúcich okolností v pomere 1:0) mu uložil trest odňatia slobody vo výmere jedenásť rokov a osem mesiacov. V dôvodoch tohto rozhodnutia však nie sú v tomto smere uvedené žiadne skutočnosti.

Pokiaľ ide o súd prvého stupňa, ktorý na túto priťažujúcu okolnosť taktiež prihliadol, ten v odôvodnení

svojho rozhodnutia uviedol: „U obžalovaného C. C. za právne významnú skutočnosť majúcu vplyv na určenie druhu a výmery trestu rovnako súd považoval priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zák. spočívajúcu v tom, že obžalovaný už bol v minulosti odsúdený za trestný čin. Z odpisu z registra trestov vyplýva, že od roku 2002 do roku 2014 má vykázané 4 záznamy. Naposledy bol odsúdený trestným rozkazom z 25.08.2014 za prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák. na peňažný trest, ktorý zaplatil a na trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na 1 rok a 8 mesiacov. I u obž. C. priťažujúca okolnosťou spočíva v recidíve, pretože sa predmetného trestného činu dopustil v dobe výkonu iného trestu nespojeného s odňatím slobody. Súd pri hodnotení osoby obžalovaného, neopomínajúc pritom jeho priznanie sa k opakovanému zneužívaniu návykových látok, považoval túto priťažujúcu okolnosť za významnú pri ukladaní trestu.“

Len na základe takto ustálených skutkových zistení, bez tohto, aby bolo zrejmé, kedy nadobudol predmetný trestný rozkaz právoplatnosť, a teda kedy obvinený začal vykonávať trest zákazu činnosti, však nemožno posúdiť, či v čase rozhodnutia odvolacieho súdu už nebolo toto odsúdenie obvineného zahladené. Podľa § 92 ods. 2 Trestného zákona totiž platí, že ak ide o odsúdenie na tresty uvedené v § 32 písm. b) až l), t. j. aj na peňažný trest a trest zákazu činnosti, k zahladeniu dochádza ich vykonaním. Treba zároveň uviesť, že pre (ne)použitie hmotnoprávneho ustanovenia týkajúceho sa tejto priťažujúcej okolnosti je rozhodujúci stav k momentu rozhodovania súdu - stav v čase vyhlásenia rozhodnutia, t. j. nevychádza sa tu z tzv. retrospektívneho pohľadu, k času spáchania trestného činu [pre otázku (ne)priznania väčšiny priťažujúcich alebo poľahčujúcich okolností je naopak potom relevantný práve okamih spáchania trestného činu, pre niektoré aj čas pred jeho spáchaním - typicky napr. poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. j) Trestného zákona, spočívajúca vo vedení riadneho života pred spáchaním trestného činu].

Pre použitie ustanovenia § 37 písm. m) Trestného zákona a v nadväznosti na to aj ustanovenia § 38 ods. 4 Trestného zákona tak nie je v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu, ale ani v jemu predchádzajúcom rozhodnutí prvostupňového súdu, zodpovedajúci skutkový podklad, keďže z uvedených skutkových zistení, ktoré nie je dovolací súd oprávnený z už uvedených dôvodov skúmať ani meniť, nevyplýva, že predmetné odsúdenie nebolo v čase vyhlásenia dovolaním napadnutého rozsudku zahladené. Napadnuté rozhodnutie je tak založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia a v tejto časti je dovolanie obvineného C. C. opodstatnené.

Vychádzajúc z uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd nesprávne (bez zodpovedajúceho skutkového podkladu) použil ustanovenie § 37 písm. m) Trestného zákona, čím zároveň chybné ustálil pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností ako 0:1, v dôsledku čoho bola podľa § 38 ods. 4 Trestného zákona nesprávne zvyšovaná dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby na desať rokov až pätnásť rokov odňatia slobody o jednu tretinu (vychádzajúc z pravidla uvedeného v § 38 ods. 8 Trestného zákona). Ak bol teda obvinenému právoplatne uložený trest odňatia slobody vo výmere jedenásť rokov a osem mesiacov na samotnej spodnej hranici takto nesprávne zvýšenej dolnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby za trestný čin podľa § 221 ods. 4 Trestného zákona, považoval dovolací súd zistené porušenie zákona za také, ktoré mohlo zároveň zásadne ovplyvniť postavenie obvineného (§ 371 ods. 5 Trestného poriadku).“

Trestná vec obžalovaného C. C. bola odvolaciemu senátu 5T najvyššieho súdu vrátená na ďalšie konanie 3. júna 2021.

Dňa 29. októbra 2021 bolo najvyššiemu súdu doručené podanie, spísané vlastnoručne obžalovaným C. C., označené ako „Výjadrenie“ o odvolaní proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo 17. marca 2016, sp. zn. PK-2T/33/2015“, v ktorom obžalovaný uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s výrokom dovolacieho súdu a najvyššiemu súdu navrhuje, aby v „novom“ konaní napravil chyby, ktoré predchádzali jeho príliš prísnemu trestu a pri novom ukladaní trestu zohľadnil prípadné zmeny zákona týkajúce sa zásad ukladania trestov, ako aj obžalovaného postoj k trestnej činnosti, ktorý sa s odstupom času v ÚVTOS zmenil (obžalovaný si údajne priznal chybu a zlyhanie). V predmetnom kontexte poukázal na skutočnosť, že počas výkonu trestu odňatia slobody nebol disciplinárne

potrestaný, práve naopak, boli mu udelené tri pochvaly. Ďalej uviedol, že po prepustení sa ihneď zamestnal, pričom ako svoje hlavné zamestnanie a prínos pre rodinu označil tú skutočnosť, že sa stará o starú mamu, ktorá mu bola zverená do opatery. Zároveň zdôraznil, že od prepustenia sú za neho platené odvody do zdravotnej a sociálnej poisťovne a od augusta 2021 je opäť držiteľom vodičského oprávnenia. Argumentoval taktiež existenciou obáv o život svojej maloletej dcéry z dôvodu, že jeho bývalý spoluväzeň sa mu vyhrážal jej fyzickou likvidáciou (vo veci obžalovaný podal trestné oznámenie). Na základe uvedeného najvyššiemu súdu navrhol, aby mu bol uložený taký trest, aby sa už nemusel vrátiť do väzenia. Zároveň uviedol, že nemá zvoleného právneho zástupcu.

Najvyšší súd považuje v prvom rade za podstatné zdôrazniť, že rozsah odvolacieho prieskumu po predchádzajúcom „kasačnom“ rozhodnutí dovolacieho senátu je limitovaný len povinnosťou opätovného rozhodnutia o treste obžalovaného C. C. v zmysle právneho názoru dovolacieho súdu, ktorým je odvolací súd viazaný (§ 391 ods. 1 Tr. por.).

Vo vzťahu k výroku o treste najvyšší súd na úvod vo všeobecnosti uvádza, že Trestný zákon vo viacerých ustanoveniach upravuje otázku ukladania trestov, a to jednak pri zásadách ukladania trestov, jednak pri úprave jednotlivých druhov trestov. Základnými ustanoveniami, ktoré musí súd pri ukladaní trestu zohľadniť je účel trestu (§ 34 ods. 1 Tr. zák.) a vymedzenie okolností, na ktoré musí súd prihliadnuť pri určovaní druhu trestu a jeho výmery (§ 34 ods. 4 Tr. zák.).

Účelom trestu je chrániť spoločnosť pred páchatelmi trestných činov, zabrániť odsúdenému v ďalšom páchaní trestnej činnosti (represívny prvok) a vychovať ho k tomu, aby viedol riadny život (prvok individuálnej prevencie), a tým výchovne pôsobiť aj na ostatných členov spoločnosti - potenciálnych páchatel'ov, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti). Uložený trest zároveň vyjadruje aj morálne odsúdenie páchatel'á trestného činu.

V kontexte rozhodovania o konkrétnom treste u obžalovaného C. C. je potrebné vo vzťahu k existencii poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. n), o) Tr. zák. uviesť, že najvyšší súd zotrúva na svojom názore prezentovanom v rozsudku z 18. augusta 2016, sp. zn. 5 To 7/2016, kedy pozmenil závery Špecializovaného trestného súdu v tom smere, že prvostupňovým súdom konštatované vyššie špecifikované poľahčujúce okolnosti nie sú u obžalovaného C. C. dané, keďže menovaný obžalovaný popieral, že by sa skutku spolu s ostatnými obžalovanými dopustil ako člen organizovanej skupiny a nijakým spôsobom neprispel k jej odhaleniu alebo usvedčeniu, pričom ani nenapomáhal pri objasňovaní trestnej činnosti a jej spáchanie popieral.

S prezentovanými závermi o nepoužití hmotnoprávneho ustanovenia týkajúceho sa poľahčujúcej okolnosti sa stotožnil aj dovolací súd [tento s prihliadnutím na obsah podaného dovolania obžalovaného preskúmaval výlučne obžalovaným namietanú existenciu poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. o) Tr. zák.], ktorý v tejto súvislosti doplnil, že obžalovaný C. C. na začiatku hlavného pojednávania vyhlásil, že je nevinný a využil svoje právo nevypovedať, pričom z jeho následne čítanej výpovede z prípravného konania (z 23. októbra 2015) vyplýva, že v nej „usvedčoval“ zvyšných spoluobvinených z konania kvalifikovaného ako podvod, seba však prezentoval ako osobu s pasívnym postavením - s nedôverou v reálnosť uskutočnenia plánu a „akoby“ bez vedomosti o protiprávnosti konania (znižoval teda mieru svojho zavinenia). Dovolací súd zároveň poukázal na skutočnosť, že z hľadiska usvedčenia zo spáchania dotknutej trestnej činnosti boli považované za podstatné predovšetkým listiny zaistené (vydané obvineným I. P.) pri prehliadkach (domovej, resp. iného priestoru), výpoveď obvineného I. P. (z prípravného konania), či zvukový záznam z odpočúvania vozidla Toyota Yaris, používaného v relevantnom čase I. P. Tieto dôkazy boli doplnené radom ďalších dôkazov, pričom relevantná je taktiež skutočnosť, že činnosť členov skupiny bola v istom smere „pod dohľadom“ polície, ktorá ju využitím zákonných inštitútov „monitorovala“ a zakročila ihneď v deň po dokonaní trestného činu.

Na základe uvedeného najvyšší súd opätovne konštatuje, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre aplikáciu tak poľahčujúcej okolnosti uvedenej v § 36 písm. o) Tr. zák., ako ani poľahčujúcej

okolnosti podľa § 36 písm. n) Tr. zák.

Pokiaľ ide o priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zák., na ktorú odvolací súd u obžalovaného C. C. v predchádzajúcom, na základe podaného dovolania menovaného obžalovaného dovolacím súdom sčasti zrušeného rozhodnutia prihliadol, vo všeobecnosti sa žiada uviesť, že existenciu dotknutej priťažujúcej okolnosti možno konštatovať v prípade, ak páchatel' bol už za trestný čin odsúdený, pričom súd môže podľa povahy predchádzajúceho odsúdenia na túto okolnosť neprihliadať. V tejto súvislosti je potrebné, ako správne podotkol dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, poukázať na znenie ustanovenia § 128 ods. 6 Tr. zák., v zmysle ktorého sa odsúdeným na účely tohto zákona rozumie páchatel', ktorý bol právoplatným rozsudkom uznaný za vinného, pričom uvedené neplatí, ak je odsúdenie zahladené.

Na základe uvedeného možno dospieť k záveru, že na dotknutú priťažujúcu okolnosť môže súd prihliadnuť iba v prípade, pokiaľ nie je predchádzajúce odsúdenie páchatel'a zahladené, keďže v opačnom prípade sa na neho hľadí, akoby nebol odsúdený (§ 93 ods. 1 Tr. zák.). Inými slovami povedané, ak o predchádzajúcom odsúdení platí zákonná fikcia, že sa na páchatel'a hľadí, akoby nebol odsúdený, alebo predchádzajúce odsúdenie bolo zahladené výrokom súdu, nemôže ísť o recidívu v zmysle § 37 písm. m) Tr. zák.

Z tohto dôvodu odvolací súd, viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, z hľadiska posudzovania možnosti aplikácie ustanovenia týkajúceho sa priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Tr. zák. opätovne preskúmal, či bol obžalovaný v minulosti odsúdený a v prípade, že áno, či mu bolo toto odsúdenie zahladené.

Z odpisu z registra trestov má najvyšší súd za preukázané, že obžalovaný bol v minulosti štyrikrát súdne trestaný, kedy mu bolo v roku 2002 podmenečne zastavené trestné stíhanie so skúšobnou dobou v trvaní 14 mesiacov do 7. júla 2003, pričom obžalovaný sa v skúšobnej dobe osvedčil. Následne bol obžalovaný odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Spišská Nová Ves z 22. februára 2006, sp. zn. 5T/22/2006, ktorý nadobudol právoplatnosť 14. marca 2006, na trest odňatia slobody s podmieneným odkladom na desať mesiacov a so skúšobnou dobou v trvaní jeden rok a šesť mesiacov do 14. septembra 2007. Predmetný trestný rozkaz bol následne zrušený rozhodnutím Okresného súdu Košice I zo 6. septembra 2006, sp. zn. 6T/70/2006, právoplatným 29. septembra 2006, ktorým bol obžalovanému uložený súhrnný trest odňatia slobody s podmieneným odkladom na dva roky a so skúšobnou dobou v trvaní troch rokov. Obžalovaný sa osvedčil 4. mája 2010, pričom došlo taktiež k zahladeniu tohto odsúdenia.

Naposledy bol obžalovaný odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Košice I z 25. augusta 2014, sp. zn. 0T/145/2014, právoplatným 25. augusta 2014, ktorým mu bol uložený peňažný trest vo výške 600 eur, ktorý zaplatil a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na jeden rok a osem mesiacov, ktorý obžalovaný vykonal 25. apríla 2016. Vychádzajúc zo znenia § 92 ods. 2 Tr. zák., v zmysle ktorého, ak ide o odsúdenie na tresty uvedené v § 32 písm. b) až l), k zahladeniu dochádza ich vykonaním, možno v prejednávanej veci konštatovať, že vykonaním uložených trestov (peňažného trestu a trestu zákazu činnosti) došlo k zahladeniu tohto odsúdenia obžalovaného.

Čo je v predmetnej súvislosti potrebné zdôrazniť je tá skutočnosť, ako správne podotkol aj dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, že pri posudzovaní existencie priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Tr. zák. je rozhodujúci stav k momentu rozhodovania súdu, t. j. stav v čase vyhlásenia rozhodnutia, a nie čas spáchania skutku.

Vzhľadom na skutočnosť, že odsúdenie trestným rozkazom Okresného súdu Košice I z 25. augusta 2014, sp. zn. 0T/145/2014 bolo v čase rozhodovania odvolacieho súdu rozsudkom z 18. augusta 2016, sp. zn. 5 To 7/2016 zahladené (k zahladeniu došlo momentom vykonania trestu zákazu činnosti dňa 25. apríla 2016), odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade nebolo možné obžalovanému pripočítať priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zák.

S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd na podklade odvolania obžalovaného C. C. podľa § 322 ods. 3 Tr. por., zväžiac všetky kritériá významné pre voľbu druhu trestu a jeho výmery, zohľadniac predovšetkým spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, ako aj osobu obžalovaného, jeho pomery (vrátane aktuálnych rodinných a osobných pomerov, na ktoré obžalovaný poukázal v zaslanom vyjadrení, konkrétne zdravotný stav a potrebu starostlivosti o starú mamu, obavy o dcéru, atď.) a možnosť jeho nápravy, nezistiac existenciu žiadnej priťažujúcej, ako ani poľahčujúcej okolnosti, uložil obžalovanému C. C. podľa § 221 ods. 4 Tr. zák. trest odňatia slobody na dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby (desať až pätnásť rokov) vo výmere desať rokov, pričom podľa § 48 ods. 3 písm. b), ods. 4 Tr. zák. ho na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Najvyšší súd zároveň konštatuje, že v danom prípade nevzhladol okolnosti odôvodňujúce mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody. Samotnú skutočnosť, že sa obžalovaný stará o svoju starú mamu, ktorej zdravotný stav takúto opateru vyžaduje, nepovažuje najvyšší súd za dostačujúcu z hľadiska odôvodnenosti aplikácie § 39 Tr. zák., nakoľko menovaná osoba (stará mama obžalovaného) nie je odkázaná výlučne na starostlivosť obžalovaného, keďže má aj iných príbuzných, ktorí sa u ňu môžu postarať.

Pokiaľ ide o uloženie ochranného dohľadu, odvolací súd rozhodol rovnako ako Špecializovaný trestný súd, kedy obžalovanému s poukazom na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa v danej časti podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Tr. zák. uložil ochranný dohľad na dobu dvoch rokov.

Tento rozsudok bol prijatý počtom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie prípustné.